

VOEDINGSRAAD

Verslag over de werkzaamheden in 1968

De Redactie ontving het „Verslag over de werkzaamheden van de Voedingsraad in 1968” en ontleent daaraan het onderstaande.

Aan de ministers van Landbouw en Visserij resp. van Sociale Zaken en Volksgezondheid, werd op 20 augustus 1968 een eindrapport (rapporteur Dr. J. F. de Wijn) aangeboden onder de titel: „De veranderingen in het Nederlandse voedingspatroon”. Dit rapport komt na kritische beschouwing van de naoorlogse ontwikkeling van de gemiddelde Nederlandse voeding tot de constatering van een aantal ongunstige factoren. Het geeft aan het eind enige „Richtlijnen” om op deze punten de ontwikkeling in gunstige zin te beïnvloeden. Hierin wordt onder meer opgemerkt dat als communis opinio kan worden gesteld, dat een verandering ten goede te verwachten is voor jong en oud, zowel ten aanzien van de vorming van overtollig vet (en de complicaties daarvan) als van het ontstaan van tandcariës, en voor de tweede helft van het leven ook ten aanzien van het risico voor het ontstaan van aandoeningen van hart- en vaatstelsel (en de complicaties daarvan), indien:

1. in het algemeen het calorisch niveau van de voeding daalt;
2. de bijdrage van vet en suiker daaraan vermindert;
3. een belangrijk deel van de meest gebruikelijke vetrijke voedingsmiddelen (margarine, boter, dierlijke spijsvetten, room e.d.) wordt vervangen door voedingsmiddelen die overwegend vetten met meervoudig onverzadigde vetzuren leveren. Deze vervanging kan in het bijzonder van nut zijn in die gevallen, waar de voeding een hoog vetgehalte behoudt. De nadruk moet hierbij gelegd worden op vervanging. Stimulering van het gebruik van vetten met veel onverzadigde vetzuren zonder meer zal gemakkelijk leiden tot een ongewenste vermeerdering van de vetconsumptie.

Het effect van genoemde maatregelen zal des te beter kunnen zijn naarmate dagelijks een grotere lichamelijke activiteit wordt ontwikkeld, bijv. tenminste een uur per dag buitenshuis lopen, wandelen, fietsen of andere niet gemotoriseerde verplaatsingen, naast meer incidentele sportieve activiteiten of lichamelijke inspanning vragende werkzaamheden gedurende $3 \times \frac{1}{2}$ uur per week.

Omdat in het huidige cultuurpatroon een wezenlijke verandering van leefwijze en van voedingsgewoonten in vele opzichten op korte termijn illusoir moet worden geacht, zal de praktische navolging in het bijzonder van de aanbevelingen voor voeding voorlopig zonder ingrijpende veranderingen in de algemene voedingsgewoonten gerealiseerd moeten worden.

Suggesties hiervoor kunnen zijn:

- a. Geringer gebruik van margarine en boter en alle andere „zichtbare” vetten voor dagelijks gebruik, in het bijzonder voor oudere adolescenten, volwassenen en bejaarden. Daartoe kunnen bijdragen: het gebruik van weinig boter of margarine op het brood of zelfs in het geheel geen boter of margarine, wanneer het brood met eiwitrijk beleg wordt gebruikt; na toepassing van grilleren voor het toebereiden van vlees, vis, kip, etc. in plaats van bakken en braden in vet; toepassing van spijsoliën voor de toebereiding van vlees, vis en andere gerechten in plaats van spijsvetten.

- b. Vervanging van vet door brood en andere graanprodukten als belangrijkste calorieëbron.
- c. Geringer gebruik van vetrijke melkprodukten en kaassoorten voor volwassenen en vervanging daarvan door vetarme melkprodukten en kaassoorten.
- d. Geringer gebruik van suikerrijke voedingsmiddelen voor alle leeftijden.
- e. Stimulering van het gebruik van vis.
- f. Beperking van de consumptie van eieren tot 2 à 3 eieren per week.

Het verslag vermeldt voorts dat Prof. Dr. Ir. M. J. L. Dols, ambtshalve lid en voorzitter van de Raad sinds de instelling daarvan in 1952, per 1 april 1968 de ambtelijke dienst wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, verliet. Hij werd als zodanig opgevolgd door Prof. Dr. C. den Hartog (Wageningen).

Rest nog te vermelden dat aan Prof. O. Backer Dirks, die reeds een aantal jaren medewerking ad hoc aan de Raad verleent, thans – in afwachting van een mogelijkheid tot een meer bevredigende regeling – permanent toegang tot de vergaderingen van de Raad is verleend.

ONTWIKKELINGSRESEARCH BETREFFENDE
AUTOMATISERING

Door de Staat der Nederlanden is met Philips Nederland N.V. een contract afgesloten dat gericht is op het introduceren van informatieverwerkende systemen ten behoeve van de automatisering van Nederlandse ziekenhuizen.

De schaars-aanwezige mankracht, de beperkte „know-how” en het ontbreken van inzicht in de toepasbaarheid noodzaken naar het oordeel van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid tot een centrale krachtsinspanning in samenwerking met de Nederlandse industrie.

Dit streven naar coördinatie is daarom noodzakelijk omdat de investeringen ten behoeve van de automatisering een belangrijke kostenfactor zullen vormen.

Er is gekozen voor een opzet, waarbij de mogelijkheden tot computertoepassing zullen worden bestudeerd.

De wisselwerking en het samenspel van toekomstige gebruiker en de technisch ontwerper is van het grootste belang voor de optimale ontwikkeling en toepassing.

Het streven is erop gericht, dat in de loop van 1971 de eerste rapporten zullen worden uitgebracht.

TANDHEELKUNDIGE GEZONDHEIDSVORLICHTING

Eerste Europese TGVO-werkvergadering te Utrecht van 3-6 juni 1970

Onder auspiciën van de Nederlandse Vereniging voor Mond- en Tandhygiëne „Het Ivoren Kruis” en onder voorzitterschap van Prof. O. Backer Dirks, vond van 3-6 juni 1970 een werkvergadering plaats van deskundigen (tandartsen en hun public relations adviseurs) op het gebied van de tandheelkundige gezondheidsvoorlichting (TGVO) uit 12 Europese landen.

Bij de opening van deze werkvergadering waren zowel de Wereldgezondheidsorganisatie (W.H.O.) als de Fédération Dentaire Internationale vertegenwoordigd.

Aan het eind van deze eerste Europese TGVO-werkvergadering werd een verklaring afgelegd, waarvan de letterlijke tekst luidt:

On the occasion of the meeting of the European Workshop on Dental Health Education in Utrecht, The Netherlands, on 3-6 June 1970, dentists and their public relations advisors from 12 countries adopted the following statement in view of the alarming extent and severity of dental disease among the population of Europe: „Health Education Organizations in all countries should develop and disseminate the available knowledge in preserving dental health. In addition to this long-term educational development the workshop fully supports all preventive measures including the fluoridation of drinking water which is recommended by the World Health Organization as a safe and effective measure for preventing dental caries.”

PROMOTIE TH. C. VRIEZEN

Op woensdag 24 juni 1970 promoveerde collega Th. C. Vriezen (Soest) tot doctor in de geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen, op een proefschrift getiteld: „Odontogene ontstekingen”.

Promotor was Prof. Dr. G. Boering. Co-referent: Prof. Dr. A. G. de Wilde.

Het proefschrift werd bewerkt in de kliniek voor Mondheelkunde van het Algemeen Provinciaal, Stads- en Academisch Ziekenhuis te Groningen.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

DE TOEKOMST DER TANDHEELKUNDE

CH. F. L. NORD

Sinds schrijver dezes in 1910 leider was van een studentenstaking, in verband met onhoudbare toestanden aan het Tandheelkundig Instituut, is zijn belangstelling gewekt voor de problemen van het Hoger Onderwijs in het algemeen en van de Tandheelkunde in het bijzonder. In de sedert verstreken zestig jaren kan men met de literatuur over het Hoger Onderwijs, en wat ermede samenhangt, boekenkasten vullen, maar dat er sindsdien heel veel is veranderd en verbeterd zal wel niet door velen worden volgehouden.

Maar thans echter zijn Regering, Curatoren, Faculteiten, wetenschappelijke staven en studenten, zonder uitzondering overtuigd van de noodzaak om aan de universitaire structuur en opleiding, wijzigingen aan te brengen, die door de huidige maatschappelijke toestanden noodzakelijk zijn geworden, zodat te

verwachten is dat binnen afzienbare tijd hier toch werkelijk iets aan gedaan zal worden.

En wanneer men dan kennis neemt van de stukken, de nota's van de Minister en van Prof. Posthumus, benevens de vele felle artikelen, waarin de daarin neergelegde opvattingen worden bestreden, dan komt toch éénzelfde gedachte uit al die meningsverschillen naar voren en dat is dan het feit dat de *opleiding* in verschillende opzichten niet langer voldoet aan de eisen van de tijd; dat zij te lang duurt en desondanks veelal geen mensen aflevert die in de praktijk voldoende bruikbaar zijn, doch nog veel ervaring behoeven.

Met andere woorden: de studies zullen moeten worden bekort, meer gericht dienen te zijn op de eisen van de toekomstige werkkring, met de mogelijkheid om door aanvullende onderwijsmogelijkheden de gelegenheid te scheppen tot verdere academische ontwikkeling voor hen die de wetenschappelijke zijde van hun beroep wensen te vervolgen.

Ook de tandheelkundige opleiding zal aan soortgelijke wijzigingen niet kunnen ontkomen, te minder omdat hier van *periculum in mora* kan worden gesproken en men zich alleen maar kan verwonderen dat de aanwezige problemen niet al geruime tijd met meer ernst onder het oog zijn gezien.

Wil men een illustratie van wat er bijvoorbeeld in weinig jaren kan veranderen, dan moge dienen een citaat uit de Memorie van Antwoord bij de Wijziging van de Wet op de Tandheelkunde van 1947, waarbij de tandheelkundige opleiding van een vierjarige, een zesjarige werd.

Op de vraag van een Kamerlid naar de kosten van de nieuwe regeling antwoordt de Minister onder meer:

„Uiteraard is voor de kosten van de reorganisatie een raming gemaakt, al maken allerlei factoren de ramingen onzuiver, onder andere door het besluit om ook aan de Rijksuniversiteit te Groningen een tandheelkundige opleiding te vestigen. Uitgaande van dit besluit meent de Minister de kosten tengevolge van de reorganisatie te moeten ramen op f 800.000.- ineens en f 130.000.- jaarlijks, waarop in mindering kunnen worden gebracht de geraamde hogere inkomsten aan collegegelden enz. ad f 56.000.- per jaar.”

Dat was in 1947. In 1970 is er aan vijf universiteiten een tandheelkundige opleiding en de kosten van die opleidingen bedragen volgens insiders ten minste f 13.000.- per jaar per student! Die zesjarige opleiding (die gemiddeld 7 jaren vergt) van ± 500 studenten per universiteit, gaat de Staat derhalve jaarlijks $\pm 5 \times 500 \times f 13.000.- =$ ongeveer 32½ miljoen gulden kosten, waarbij dan nog een groot aantal beurzen komt.

Deze cijfers wijzen enerzijds op het feit dat de Staat van die jonge tandartsen wat mag verlangen, anderzijds dat het alle moeite loont, om zo nauwkeurig mogelijk na te gaan welk aantal men in de naaste toekomst nodig denkt te hebben. Dit klemmt te meer omdat tegenover degenen die reeds van de noodzaak van een zesde opleiding (eventueel Leiden) spreken er anderen zijn, overtuigd dat reeds thans over tien jaren het aantal te groot zal zijn!

De opleiding

Het tot stand komen van de Wet van 1947, die de opleiding van een vierjarige tot een zesjarige maakte, was een gevolg van het rapport van een commissie door de Ministers van Onderwijs en Sociale Zaken benoemd, die unaniem van mening was